

Н. І. Зеленкова

Канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки
Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «КНУ»

Наукова організація самостійної праці студентів в умовах вищої освіти

Розглянуто питання підготовки студентів до педагогічної діяльності через формування досвіду наукової організації навчальної праці, що сприятиме розвитку культури розумової праці майбутнього вчителя, його критичного мислення та педагогічної творчості.

Проблема та її зв'язок з науковими та практичними завданнями. Реформування концептуальних, структурних і організаційних засад освітянської системи України вимагає підготовки нового покоління педагогічних кадрів, здатного до роботи в інших соціально-економічних, політичних умовах. Останнім часом здійснюються активні пошуки нових педагогічних технологій підготовки майбутнього спеціаліста, які зорієнтовані на формування особистості, розвитку його творчості й самостійності. Мова йде про розробку нової концепції навчання, де всі її складові спрямовані на особистісно орієнтований розвиток майбутнього фахівця. Важлива роль у цьому складному процесі належить науковій організації праці студентів. Сформуванню у майбутнього вчителя педагогічні погляди, знання, уміння самостійно працювати його позицію можна лише за умови активності самого студента. Саме сформованість умінь наукової організації праці студентів може стати запорукою розвитку професіоналізму майбутніх учителів.

Аналіз досліджень та публікацій; постановка завдання. Одним із перших учених в галузі НОП О. Гастєв наголошував, що наукова організація самостійної праці – це точно розрахована праця, яка ґрунтується на врахованому досвіді. Будь-якій праці притаманна організація. В. Кремень одним із головних завдань організації праці в умовах вищої школи вбачає поєднання колективної, самостійної та індивідуальної роботи, яка потребує створення оптимальних умов і обставин для роботи; дотримання певного режиму праці та відпочинку; планування й облік витрат часу і праці; самоаналіз і самоконтроль процесу та його результатів; удосконалення прийомів і методів праці, використання технічних засобів тощо. Раціональна міра організації необхідна для правильного функціонування кожної системи. Термін «організація» за словами М. Черпінського означає впорядкування, зведення чогось до певної системи, надання чомусь планомірного, узгодженого характеру.

Видання матеріалу та результати. Під НОП слід розуміти сукупність всієї діяльності студентів як в навчальній аудиторії, так і поза нею, в контакт з викладачем і в його відсутності. НОП студента – це вивчення і організація праці, що ґрунтується на основних положеннях педагогіки, психології, філософії стосовно вимог до діяльності студента. Вимоги НОП охоплюють усі сторони життя студентів як у сфері навчально-пізнавальної діяльності, так і у сфері вільного часу. НОП студентів педагогічних ВНЗ має подвійний характер, оскільки майбутні вчителі повинні не лише засвоїти головні принципи навчальної діяльності, а й оволодіти основами наукової організації педагогічної праці, умінями НОП школярів. Практика показує, що першокурсник має відповідний запас знань та умінь самостійної навчальної роботи, одержаних в школі, які є основою для включення його в активну творчу роботу у вищій школі. Задача викладачів в тому, щоб, вміло адаптувати його до вузівської системи самостійної навчальної праці на науковій основі. Студенти, які обрали професію вчителя, повинні опанувати основами організації самостійної роботи. Чим краще організована самостійна робота студентів, тим менше вони будуть втомлюватися, тим кращим у них буде фізичне почуття і бадьорий настрій, а це є науковою умовою наукової організації самостійної роботи. Дійсним педагогом, майстром своєї праці можна стати тоді, коли є здатність виробити в собі звичку до планомірної та ритмічної праці. Досвід показує, що першокурсники здебільшого не вміють раціонально організувати самостійну роботу і тривалий час звикають до особливостей системи занять у вищій школі, в результаті чого втрачають багато дорогоцінного часу, особливо у перший період навчання.

Висновки та напрямок подальших досліджень. Вирішенню вказаної проблеми сприятиме вивчення основ НОП студентів, що вможливить організацію навчальної та поза навчальної діяльності на наукових засадах, створення сприятливих умов праці, раціонального використання часу і використання навчально-методичних та інших ресурсів.